

Energietransitie: onder de grond en in de stad

Bij de energietransitie zijn in hoofdzaak drie duurzame alternatieven in beeld: volledig elektrisch, een ander duurzaam gas of warmtenetten. Wat betekenen deze alternatieven voor kabels en leidingen onder grond? Volgens Berry Kok van het Gemeentelijk Platform Kabels en Leidingen (GPKL) is er alle reden om ons te verdiepen in deze vraag.

Het huidige transport van elektriciteit en aardgas gaat in kabels en leidingen onder de grond. Dit willen we ook met de alternatieve energiebronnen die dan een extra claim leggen op het gebruik van de ondergrond en deze is in veel grote steden nu al vol. De discussie over de energietransitie gaat meestal over hoe en welke energie we opwekken of prepareren en welke apparatuur nodig is om de energie om te zetten in warmte in woningen en bedrijven. Hoe de energievorm van 'centrale' komt tot aan woningen en bedrijven is

geen discussie. Dit heeft echter veel impact op de bestaande openbare ruimte, in bijna elke straat in Nederland gaat men graven.

IMPACT

Er zijn in hoofdzaak drie alternatieve energiebronnen die elk een bepaalde impact in de openbare ruimte hebben.

Warmtenetten claimen door hun omvang en aantal de meeste ruimte. Daarnaast moeten waterleidingen op minimaal één meter van een warmtebuis liggen om opwarming van drinkwater te voorkomen.

Volledig elektrisch kan het huidige elektriciteitsnet qua capaciteit niet aan. Er moeten kabels worden bijgelegd of vervangen voor de gewenste capaciteit. Lokale energie-opwekking en opslag in buurtbat-

terijen, elektrische auto's of andere opslagvormen zal het extra leggen van kabels overigens beperken.

Een ander gas kan mogelijk gebruik maken van de huidige infrastructuur van aardgasleidingen. Enige aanpassingen zijn noodzakelijk.

GEEN BUSINESS AS USUAL

Als we de energietransitie beschouwen als 'business as usual' dan levert het ons veel ellende op, meer graafschades, meer en langduriger wegonderbrekingen, meer uitval van vitale voorzieningen en vooral meer kosten voor gemeenten en netbeheerders. Alleen door een integrale aanpak en investeren in samenwerkingsverbanden is het mogelijk om deze uitzonderlijke opgave uit te voeren.

Foto: Michiel G.J. Smit

Doel van de samenwerking is om zo snel mogelijk alle opgaven met elkaar te delen om afstemming te zoeken en gezamenlijk een nieuwe onder- en bovengrondse inrichting te ontwerpen en uit te voeren. Het financiële belang van alle partijen is groot. Als de opgaven op een hoger schaalniveau worden uitgewerkt, wordt de kans groter dat partijen gaan investeren om daarnaast te profiteren van de *benefits*. De uitdaging is hoe de kosten worden verdeeld als bestaande leidingen, die nog niet zijn afgeschreven, moeten worden vervangen voor een optimale ordening.

NOG MEER OPGAVEN IN DE ONDERGROND

Naast het feit dat er extra kabels en leidingen de grond in gaan, zijn er

Werk vanuit een ruimtelijke ordening van de ondergrond.

meer maatschappelijke opgaven in de ondergrond. Denk bijvoorbeeld aan grootschalige vervangingen van vooral leidingen, ondergrondse containers, meer bomen (lees: meer wortels), meer wateropvang tegen extreme buien en een 5G telecomnet voor autonoom rijdende voertuigen. De ruimte onder onze straten is de meest geschikte en veilige plek voor de maatschappelijke opgaven. Gemeenten hebben de rol om dit goed te organiseren.

Van de ondergrond zijn vooral de gemeenten en andere overheden eigenaar en dus gastheer. Dit betekent dat zij de regierol moeten oppakken om onpartijdig de ordening van de ondergrond te organiseren. Dit vergt iets van de gemeentelijke organisaties in kwaliteit en capaciteit. Daarnaast moeten netbeheerders - de gasten in de ondergrond - de rol van gemeenten accepteren. Wij kunnen dit alleen door samen te werken met netbeheerders om zo veel mogelijk maatschappelijke voordelen te realiseren. Alleen dan zien we de energietransitie als een kans en niet als financiële bedreiging.

Website
www.gpkl.nl